

AKO SI ME IKADA VOLEO

SIMONA VINČI

Prevela s italijanskog
Gordana Subotić

 Laguna 

Naslov originala

Simona Vinci

STANZA 411

Copyright © Editions Grasset & Fasquelle, 2001

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ova ti se knjiga neće svideti. Nerviraće te od samog početka. Uznemiriće te. Pročitaj je, ipak, do kraja. Zato što govori istinu.

Reč je, naravno, o mojoj istini, ali svaka lična istina, naglas izgovorena, u izvesnom smislu pripada svakome.

Ovo je hotelska soba.

Hotel *Nacionale*, trg Montecitorio u Rimu.

Soba broj četiri stotine jedanaest.

A ovo je odraz mog tela u ogledalu.

U ogledalu koje se razlikuje od onog u kom se svakodnevno ogledam: od dugačkog uskog ogledala na vratima ugrađenog plakara. Ovo ogledalo je široko koliko i vrata što skrivaju odjek još jednog odraza. Svetlost me obasjava s leđa i vidim samo svoje obrise. Ono što vidim jeste jedna žena. Jednostavno – žena.

Da li je lepa?

Ili je ružna?

Tragam za nepristrasnim pogledom – ako je moguće pronaći nepristrasan pogled posmatrajući samog sebe – pročišćavam ga, trebam ga od ostataka, od pitanja, od nesigurnosti, od kompleksa koje kao i svako vučem sa sobom još od puberteta – još ranije, od detinjstva.

Ogledalo u kupatilu sobe hotela s četiri zvezdice odražava telo žene. Gledam ga tako pod svetlošću što ublažava detalje, a jasno obasjava samo obrise, to telo mi deluje sićušno.

Vitke noge, tanane butine što se ne sastavljaju na sredini. Kad sam bila devojčurak, leti mi se događalo da mi se bedra sastave i to je bio pravi pakao: znojila sam se i na butinama što su se trle jedna o drugu izbijale su mi crvene fleke. Peklo me je. I mrzela sam svoja bedra. Kao što sam mrzela i svoj stomak, veliki i beo ispod gaćica od rebrastog pamuka, čiji mi se lastiš usecao u pupak. Bila sam izuzetno mršava devojčica. Na fotografijama vidim devojčicu-pauka sa okruglim trbuhom, koščatim rukama i nogama, isturenim ključnim kostima, s jasno ocrtanim rebrima. Jednog dana sam se, iznenada, pretvorila u gojaznog devojčurka. Sad mi se čini da mi je glava prevelika u odnosu na ovo zgrčeno, majušno telo, mršavo, a ipak nesavršeno. Stomak mi je ravan, donji trbuh blago zaobljen poput talasa kože pod kojim doslovno iskaču karlične kosti. Ponekad mi te kosti deluju zastrašujuće, ponekad ih, međutim, krišom ovlaš dodirujem ispod odeće i osećaj da su mi te kosti takve, spremne da nekog povrede u suviše čvrstom zagrljaju – taj osećaj mi pruža sigurnost. Grudi mi nisu ni velike ni male. Koža oko bradavica rozikasta je i prevelikih krugova, bradavice su prenaplašene. Grudi su najružniji deo mog tela. Nešto što sam mrzela od samog devojaštva. Sećam se nekog drugog ogledala – svetlost je dopirala s leve strane – svetlost letnjeg popodneva. Trinaest mi je godina i s prezirom proučavam svoj odraz u okruglom ogledalu plavog kupatila moje majke. Posmatram se sprema, od pozadi, iskosa, iz profila. Dve čudne izrasline iznenada su se pojavile i podelile mi grudni koš nadvoje, nagrđile ga. Mislim da za razliku od mnogih devojčica, nikad pre tog dana nisam poževela da imam grudi. Čini mi se kako nisam ni pomišljala da bi mi mogle izrasti. A to se, međutim, desilo: neželjeni dar, vreća odvratnog ugljena namesto očekivanih čokoladica i bombona. Bila si nevaljala devojčica, kaže mi

ogledalo, a ovo su posledice. Od tog dana učim se prikrivanju sramne tajne neraskidivo vezane za mene, učim kako da ih stisnem, izravnam, sakrijem pod slojevima odeće da bih zavarala svet. Obmanjujem sebe. Svet zna: ne postoji način da ga zavaram.

Nikad ne postoji način da se sakriješ, ali to sam tek sad naučila.

Soba četiri stotine jedanaest. Hotel *Nacionale*. Rim. Izvan prozora širom otvorenog nad trgom Montecitorio, na kome u ovo doba noći nema nikoga izuzev naoružane straže, ponekog slučajnog prolaznika – uglavnom pijanih turista – blešti ledena mesečina. Mesečina u februaru.

Ovde sam, čekam te.

Telo mi se sastoji od samih kostiju. I mišića. I ligamenata. Premreženo plavičastim venama. Sivkaste vene i u njima krv. Još dublje – zamislite hirurški nož što razdvaja slojeve, znački skida jedan po jedan – još dublje su smešteni organi. Pod levom dojkom, nešto većom i utoliko omraženijom od desne, nalazi se srce. Ispod grudnog koša je stomak. Levo je slezina, desno su jetra i žučna kesa, još niže – creva, materica, jajnici. Još imam sve. Ništa nije dirnuto.

Mojoj majci su uklonili žučnu kesu, a zatim i matericu. Jednoj poznanici su uklonili dojku. Drugoj – obe. Jednom dečaku su izvadili celo plućno krilo. Drugom – deo creva. Pre nekoliko meseci sam u dodatku nekog dnevnog lista videla fotografiju žene koja ima samo jednu dojku. Drugu su joj – pisalo je u članku – odstranili zbog tumora. Izvukla sam

tu stranicu i sačuvala je. Fotografija je crno-bela, žena se ne osmehuje usnama ali se osmehuje očima. Žena od pedesetak godina, još veoma privlačna: svetle kose, punih usana, prelepog lica. Preko polovine grudnog koša namesto odstranjene dojke proteže se širok polukružni ožiljak, a iznad i oko reza istetovirala je rascvetalu granu. Iz pogleda joj iskri prkos: još sam živa, još mogu da volim i da budem voljena. Belezi zado-bijeni u borbi su, kao kod antičkih ratnika, najdragoceniji ukrasi: izazvao sam smrt, bacio sam se neprijatelju u čeljusti i vratio sam se. Još sam ovde.

Tela preživljavaju čak i kad su osakaćena. Osakaćena iznutra. Osakaćena spolja. Srce i dalje kuca. Odvijaju se vitalne funkcije. Bez nečega, bez mnogo čega, bez veoma mnogo toga – jednako se može preživeti.

Nisam sama u ovoj sobi.

Tu je i jedan muškarac. Nehajno se kreće iza vrata koja ovlaš dodirujem prstom. Mogu da mu čujem bat koraka u prostoriji u kojoj je kretanje predvidivo: od ormana do kreveta, od kreveta do pisaćeg stola, od pisaćeg stola do prozora. Listovi knjige šušte mu pod prstima. Čuje se odsečno kresanje upaljača.

Ne znam ništa o njemu.

O tebi.

Ne znam ime tvoje majke, ne znam kako ti izgleda polni organ, ne poznajem ti miris kože pod odećom, ne znam kako vodiš ljubav, da li si dobar ili zao, voliš li više more ili planinu, umeš li da se služiš priborom za jelo i poznaješ li pravila

kavaljerskog ponašanja – otvaraš li i zatvaraš vrata automobila, ulaziš li u restoran pre žene s kojom si u društvu, umeš li da sipaš vino držeći donji deo boce, izvrćući je na kraju naglim pokretom ručnog zgloba kako se nijedna kap ne bi prolila – ne znam čak ni šta je u malom crnom rancu koji uvek носиš sa sobom.

Taj muškarac si ti.

Čini mi se da ova rečenica sažima u sebi sve moguće činjenice, da bi se pred tom činjenicom bilo koji drugačiji zaključak jednostavno obesmislio.

U iskričavo belom kupatilu moje hotelske sobe prepuštam se pokretima koji me u punom smislu reči svrstavaju u kategoriju Žene. Nerazdeljivi niz pokreta koji svedoče o nezi i poboljšavanju. Negujem svoje telo s nestvarnom trezvenošću u kojoj nema ni nežnosti ni pažnje – gotovo kao kuvar što špicem ubrizgava krem u princes-krofnu ili odsečno iskrenuvši šaku istresa tek ispećeni komad mesa na oval iz kog će služiti hranu. Proučavam svaki centimetar kože. Perem zube ne propuštajući kutnjake, trljam čak i jezik, ali ne pre no što sam ga, isplaženog, pažljivo proučila u ogledalu. Čupam pincetom poneku, jedva vidljivu dlačicu ispod luka obrva. Brižljivo se perem, trljam pregibe, razmazujem kremu po celom telu, nanosim dezodorans ispod pazuha, nanosim malo parfema na slabine, mažem još jedan sloj bezbojnog laka na nožne nokte, čekam da se osuši. Sad je moje telo kako treba: balzamovano i nalickano poput leša u mrtvačnici. Pre toga sam depilirala noge, ruke, pazuha, nausnice i obrve, stavila na lice masku s glikolnom kiselinom, uradila manikir i pedikir, isfrizirala se, osunčala se u solarijumu. Bez samo jednog od tih detalja ne bih bila u stanju da dospem čak ovamo. Iako

znam – sve mi to znamo – da muškarci ne obraćaju naročitu pažnju na takve stvari. Mi žene posmatramo sopstvena tela pogledom kasapina deleći ga u mislima na komade: lopatica – butna kost – golenjača – slanina – kobasice.

Poslednji put se gledam u ogledalu. Srce mi divlje tuče pod rebrima. Sad treba da izađem iz ovog kupatila i izložim se tvom pogledu. Da pokušam da izgledam nehajno, da ne budem suviše nervozna ali ni preterano sigurna.

Ja sam žena, oprosti mi.

Malo je stvari u sobi četiri stotine jedanaest. Putna torba. Moja. Tvoj crni ranac. Odeća koju smo danas nosili okačena je u ormanu ili prebačena preko naslona stolice.

Dvoje nas je.
Ti si muškarac.
A ja sam žena.

Prvi put razmišljam o tome. O drugima, onima pre tebe, mislila sam: dečaci. O sebi sam, pred njima, mislila: devojčurak.

Imaš svetle oči. Divne boje. Boje prozračnog martovskog, još hladnog vazduha. Čudni dani koji bi namah mogli zamirisati na sneg. Plavičaste. Ali i sive. Gotovo providne. Ponekad me plaše. Nikad me ne greju.

U sobi četiri stotine jedanaest su dva spojena kreveta. Posteljina je bež i boje pistača. Mebl je istih boja. Na tavanici su bledezeleni gipsani ukrasi prošarani bojom slonovače. U

sobi je i pisaći sto. Veliko ogledalo. Soba je prostrana. Prozor gleda na trg. Trg je ogroman. Omeđen kamenim parapetom. Grad je Rim. Nešto dalje od trga je Panteon.

Ovo je grad u koji dolazim isključivo poslom. Često se dešava da zalutam, iako mi je pravac kretanja uvek isti. Obojenog pogleda, s naporom koračam među turistima ravnodušna prema spomenicima, istoriji, mitovima. Ulazim i izlazim iz taksija, privatnih automobila, tramvaja, penjem se i silazim s motora nepoznatih koji pristaju da me prevezu. Bežim iz ovog grada čim završim posao zbog kog sam došla: suviše je turista – baš tako; suviše spomenika, suviše mitova. Suviše buke i suviše svetla. Godinama već trčim ulicom Nazionale prema stanici *Termini* stežući tašnu na grudima, nadajući se da ću stići na prvi autobus što će me približiti vozu Eurostar koji će me za dva sata i četrdeset pet minuta vratiti u potpuni mir, u maglu, u tišinu, u nepodnošljivu hladnoću ili zagušljivu vrelinu grada u ravnici koji mrzim i koji ne uspevam da napustim.

Da sam ja birala, sigurno ne bih izabrala ovaj hotel zato što volim zelenilo drveća, mesta daleko od centra, a ipak sam u samom srcu grada – u geografskom centru sudeći po mapi – opkoljena ovom metropolom što se oko mene pruža u beskraj sa gotovo tri miliona stanovnika i hiljade turista u prolazu, sa automobilima, motociklima, zgradama, vilama, crkvama, prodavnicama, ulicama, bulevarima, skverovima, podzemnim prolazima, parkovima, malim trgovima, velikim trgovima, stepenicama, drvećem, lejama, armiranim betonom, staklom, ciglama, asfaltom, električnim kablovima, cevovodima, slivnicima, pacovima, đubretom, optičkim vlaknima – i strah me je. Osećam da me pritiska to

beskrajno mnoštvo stvari što se kreću, gmižu pod zemljom, streme u nebo i šibaju, stružu, grebu, proždiru, raspadaju se, galame.

Jedino se unutar Panteona osećam bezbednom kao da sam u samom oku ciklonskog vetra, u tački u kojoj se suprotstavljene sile poništavaju i na kraju iščezavaju.

Panteon što sa šesnaest sivih i crvenkastih stubova svog veličanstvenog pronaosa uliva strah. Osam monolita od sivog granita i još osam: četiri u drugom i četiri u trećem redu – od crvenog egipatskog granita. Razlika u boji se zapravo jedva i primećuje, čini se da su svi isti i tvrdoglavo, uprkos onome što kaže vodič, svaki put pokušavam da ubedim sebe kako svi greše, kako samo ugao pod kojim ih svetlost obasjava stvara obmanu u doživljavanju boje. Evo ogromne bronzane kapije, jedne od tri kapije starog Rima, strog i svećani ulaz kroz koji se u nekoliko koraka stiže u hram. I svaki put kad uđem u Panteon, trenutno gubim glas i ostajem bez reči. Podižem glavu, svetlost što prodire kroz okce vređa mi oči dok gledam u nebo. Nepokretna, u središtu tog čarobnog kruga, spuštam kapke i turisti nestaju, sve iščezava, ništa više ne osećam, ni šuštanje njihovih plastičnih torbica s ručkom, ni korake, ni glasove, ni razgovore, ne čujem dečju dreku, klik ili bip-bip fotoaparata. Sve staje. Japanci i Nemci, Korejci, Francuzi, Amerikanci, svi zure širom otvorenih usta, zabačene glave, čela blaženo obeleženog trakom mlečnobeke svetlosti koja zaslepljuje i obeshrabruje.

Ne znam zašto pišem o ovome. O jednom spomeniku. O hramu. O jednom mestu. O jednom od onih mesta nabiđenih energijom koju nismo u stanju – ja zasigurno nisam – da objasnimo, da nazovemo pravim imenom. Možda je reč samo o lepoti. O čistoj i jednostavnoj estetici. O arhitektonskoj i inženjerskoj ingenioznosti. A možda je i ljubav slična hramu: prvi put sam unutar nečeg takvog. Stojim tačno pod njegovim kiklopskim okom kroz koje prodire svetlost sveta.